

12. Shamieva, V. A. (2009). Assertivnost` v strukture lichnosti sub`ekta adaptaczii [Assertiveness in the personality structure of the subject of adaptation]: avtoref. diss. na soisk. uch. st. k. ps. n: specz. / V. A. Shamieva. Khabarovsk. 207 s. [In Russian].

13. Shamieva, V. A. (2009). Assertivnost` v strukture lichnosti sub`ekta adaptaczii /V. A. Shamieva, K. I. Vorob`eva [Assertiveness in the personality structure of the subject of adaptation] // Soczial`no-gumanitarny`e nauki na Dal`nem Vostoke: sbornik statej. Khabarovsk: Izd-vo DVGUPS. # 4. S. 79–83. [In Russian].

УДК 378:371.315.7

Олена Кравець

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри англійської мови з методиками викладання
у дошкільній та початковій освіті

Житомирський державний університет ім. Івана Франка, Україна
elenakrawets@gmail.com

Наталія Самборська

кандидат педагогічних наук

ORCID ID: 0000-0002-6356-0887

асистент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін
КВНЗ “Житомирський медичний інститут” ЖОР, Україна

talsy74@ukr.net

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглядається проблема формування соціально-комунікативної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей засобами інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Проаналізовано поняття “соціально-комунікативна компетентність” у науковій літературі, її складові та значення рівня її сформованості для майбутніх фахівців. Обґрунтовано доцільність застосування інформаційно-комунікативних технологій на заняттях з іноземної мови як мотивуючого фактору до навчання, що сприяє як збільшенню лінгвістичних знань студентів, так і формує культурологічний світогляд та розвиває самоосвітні навички. Представлено технологію проектування навчальної інформації з використанням ІКТ у процесі професійно-педагогічної діяльності викладача ЗВО на заняттях з іноземної мови, що складається з трьох етапів: докомунікативної фази, комунікативної фази, посткомунікативної фази. Наведено приклади інформаційних ресурсів, що можуть бути використані на заняттях з іноземної мови з метою формування соціально-комунікативної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. Зазначено, що перспектива подальших досліджень у цьому напрямі полягає в розширенні використання ІКТ для формування різних аспектів професійної компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей на заняттях з англійської мови.

Ключові слова: соціально-комунікативна компетентність, інформаційно-комунікативні технології, майбутні фахівці нефілологічних спеціальностей, заняття з іноземної мови.

Кравець Елена, Самборская Наталья. Формирование социально-коммуникативной компетентности будущих специалистов нефилологических специальностей на занятиях по английскому языку средствами информационно-коммуникативных технологий

В статье рассматривается проблема формирования социально-коммуникативной компетентности студентов нефилологических специальностей средствами информационно-коммуникативных технологий. Проанализировано понятие “социально-коммуникативная компетентность” в научной литературе, ее составляющие и значение уровня ее сформированности для будущих специалистов. Обоснована целесообразность применения информационно-коммуникативных технологий (ИКТ) на занятиях по иностранному языку как мотивирующего фактора к обучению, способствующего увеличению лингвистических знаний студентов, формированию культурологического мировоззрения и развитию самообразовательных навыков. Представлена технология проектирования учебной информации с использованием ИКТ в процессе

професійно-педагогічної діяльності викладача ВУЗа на заняттях по іноземному мові. Описано етапи даної технології: докомунікативна фаза, комунікативна фаза, посткомунікативна фаза. Приведено приклади інформаційних ресурсів, які можуть бути використані на заняттях по іноземному мові з метою формування соціально-комунікативної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. Зазначено, що перспектива подальших досліджень в цьому напрямку полягає в розширенні використання ІКТ для формування різних аспектів професійної компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей на заняттях по англійській мові.

Ключові слова: соціально-комунікативна компетентність, інформаційно-комунікативні технології, майбутні фахівці нефілологічних спеціальностей, заняття по іноземному мові.

Постановка проблеми. Вступ України до європейського освітнього простору актуалізує потребу в модернізації й трансформації вітчизняної освіти за сучасними стандартами та вимогами. Підґрунтям означеного процесу є компетентісно-орієнтований підхід в освіті, який спрямовує процес професійної підготовки на формування сукупності професійних компетенцій майбутнього фахівця, що володіє іноземною мовою, здатен адаптуватися до сучасних соціально-економічних умов та успішно реагує на запити суспільства в умовах ринкової економіки.

Важливість означеного підходу відображена в європейських документах про освіту, в яких експертами Ради Європи визначено 5 ключових компетенцій у навчанні: навички рахунку та письма (фундаментальні навички); базові компетентності в галузі природничо-математичних наук та технологій; ІТ-навички; самоосвітні навички (вміння навчатися); соціальні навички (здатність до міжособистісної взаємодії в соціумі); підприємницькі навички; навички загальної культури [13, с. 7]. Слід зазначити, що ключові компетенції забезпечують універсальність фахівця і тому не можуть бути занадто спеціалізованими, адже спеціаліст виявляє свої компетенції тільки в діяльності, в конкретній ситуації [12]. У цьому контексті основою успішної інтеграції особистості як в освітнє, так і в професійне середовище, поряд з базовими й професійними компетенціями, стає рівень сформованості соціально-комунікативної компетентності.

Метою статті є: розглянути ідею формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей на заняттях з іноземної мови засобами інформаційно-комунікативних технологій.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи поняття “соціально-комунікативна компетентність”, слід зазначити, що вчені найчастіше вважають комунікативну компетентність компонентом соціальної. С. Ситник вважає, що в структурі соціальної компетентності виділяються комунікативна, вербальна компетентність, соціально-психологічна, еґо-компетентність, міжособистісна орієнтація [9].

О. Зернецька тлумачить соціальну компетентність як адаптаційне явище, уміння обирати соціальні орієнтири й організувати свою діяльність відповідно до них [2]; Г. Почепцов зазначає, що соціальна компетентність вміщує систему знань особистості про себе та оточуючу соціальну дійсність разом із соціальними вміннями й навичками взаємодії в різноманітних соціальних ситуаціях [7].

У роботах О. Коблянської [3] і В. Куніциної [6] соціальна компетентність розглядається як: *розуміння* відносин між особою та суспільством, вміння обирати соціальні орієнтири у власній професійній діяльності; *здатність* гнучко змінювати стиль і стратегію комунікацій в соціальному середовищі; *уміння* будувати стратегії соціальної взаємодії в умовах змінної соціальної реальності.

О. Ковальова [4] відзначає спорідненість понять “соціальна компетентність” і “комунікативна компетентність”, їх взаємозалежність і визначає “соціально-комунікативну компетентність” як здатність людини реалізувати власні потреби і цілі шляхом створення партнерських стосунків з іншими особами згідно з їхніми очікуваннями, потребами і цілями в межах суспільно прийнятної поведінки та завдяки ефективній комунікації.

На думку Т. Пушкар, соціально-комунікативна компетентність є різновидом міжособистісної; до цього виду компетентностей належить також міжкультурна компетентність [8].

О. Тимофєєва характеризує соціально-комунікативну компетентність як певний рівень сформованості особистісного й професійного досвіду взаємодії з іншими людьми, який потрібен фахівцеві, щоб, відповідно до своїх здатностей і соціального статусу, успішно діяти в професійному середовищі й суспільстві [10].

Виходячи з наведених вище визначень і тлумачень соціально-комунікативної компетентності, можемо констатувати, що науковці виділяють у цьому понятті такі суттєві ознаки:

- когнітивна, що забезпечує наявний рівень знань про себе та оточуючий соціум, знань закономірностей та специфіки комунікативного простору своєї професії;
- емоційно-ціннісна, яка вміщує ставлення людини до процесу здійснення та усвідомлення цінності комунікацій у соціальному просторі;
- поведінкова, згідно з якою відбувається процес комунікацій на міжособистісному та груповому рівні.

Отже, соціально-комунікативна компетентність – це здатність встановлювати й підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, що передбачає наявність відповідних знань, умінь та навичок ефективних комунікацій у сфері професійної діяльності чи особистісного соціального простору. В нашому дослідженні ми пропонуємо інтегрований підхід до формування соціально-комунікативної компетентності на заняттях з іноземної мови на нефілологічних факультетах із використанням інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ).

Переваги означеного підходу базуються на тому, що використання ІКТ дає більше можливостей для комунікації між студентами (peer learners). Студенти, які вивчають іноземну мову, мають можливість здійснювати обмін інформацією в реальному часі, брати участь в обговореннях у блогах, бути членами команди в різних проектах, обмінюватись електронними листами, шукати інформацію тощо [14]. Отже, з'являється можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, в якому студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, а й активним його учасником.

Будь-який метод навчання покращується за рахунок інтеграції в нього інформаційних технологій. У зв'язку з цим використання ІКТ на заняттях з іноземної мови під час формування соціально-комунікативної компетентності є, на наш погляд, саме тим мотивуючим фактором, що здатний задовольнити наступні сучасні вимоги до навчання: підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови з метою спілкування як на повсякденні теми, так і на професійні; збільшувати обсяг лінгвістичних знань; накопичувати культурологічні знання про країну, мова якої вивчається; розвивати здатність до самостійного вивчення іноземної мови.

Успішність реалізації означених завдань залежить від рівня фахової підготовки викладача закладу вищої освіти. З цією метою нами була розроблена технологія проектування навчальної інформації з використанням ІКТ в процесі професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти під час формування соціально-комунікативної компетентності у студентів нефілологічних факультетів.

Ми поділяємо думку Г. Селевко, що “педагогічна (освітня) технологія – це система функціонування усіх компонентів педагогічного процесу, що побудований на науковій основі, є запрограмованою в часі та просторі і призводить до визначених результатів” [5].

Представлена нами технологія складається з *технологічного* і *комунікативного* аспектів. До першого належать програмовані, програмовано-апаратні та технічні засоби і приладдя, що функціонують на базі мікропроцесорної та обчислювальної техніки, а також сучасні засоби і системи трансляції інформації, інформаційного обміну і вміння педагога працювати з ними. Такі засоби дають змогу викладачеві здійснювати операції по збору, формуванню, накопиченню, зберіганню, обробці, ретрансляції інформації та можливості доступу до інформаційних ресурсів локальних і глобальних комп'ютерних мереж. До найбільш поширених *засобів* в освітньому середовищі належать: електронні підручники і посібники, що можуть бути продемонстровані за допомогою комп'ютера або мультимедійного пристрою; електронні словники і довідники; тренажери і програми для тестування; освітні ресурси мережі Інтернет; CD і DV диски; аудіо та відеотехніка; науково-дослідні роботи і проекти.

Характер професійної діяльності викладача вищого навчального закладу в межах інформаційної взаємодії визначає внутрішній стан психологічного або функціонального відчуття недостатності власних знань для реалізації професійних завдань, тобто *інформаційну потребу*, формою відображення якої є *інформаційний запит* як мета навчального процесу в цілому та проекція психологічного або функціонального відчуття недостатності знань власне студентом. Якщо ж потреба в інформації є, а відповідна інформаційна пропозиція відсутня, то комунікатор починає пошук джерел інформації, що його цікавлять, посилаючи за відомими йому каналами комунікації інформаційний запит.

Основними шляхами формування інформаційного запиту викладача закладу вищої освіти є переорієнтація мотиваційної сфери, яка, як показав попередній аналіз його професійної діяльності в

зазначеному напрямі, визначається соціальним замовленням держави щодо підготовки фахівців нового типу і здійснюється в ході методичної роботи.

Звичайно, процес переходу інформаційної потреби в інформаційний запит супроводжується так званою *інформаційною пропозицією* – спеціальним чином викладеною інформацією про нововведення, включаючи загальні відомості про розробку, варіанти ділового співробітництва щодо його впровадження, адреси джерел додаткової інформації, необхідної для поширення нововведення в професійному співтоваристві.

Інформаційна пропозиція в межах діяльності викладача вищого навчального закладу забезпечується стрімко зростаючим *інформаційним простором*, в якому створюється, переміщується і споживається інформація, що визначає потребу його впорядкування.

У цілому, *докомунікативна фаза* передбачає формування цілей діяльності та визначення потреб щодо обміну інформацією, чіткого окреслення та конструювання способів інформаційної взаємодії.

Процесуальною основою реалізації докомунікативної фази стає накопичення викладачем навчальної інформації: бібліографічний пошук, вивчення документів, основних джерел теми, складання огляду літератури, вибір основних аспектів повідомлення, вибір та розробка форм представлення навчальної інформації студентам.

Організаційно-дидактичні заходи етапу докомунікативної взаємодії є підґрунтям для реалізації II етапу – *комунікативної фази*, або власне комунікації (безпосередньої реалізації навчальних завдань).

Зазначений етап включає передачу навчальної інформації комунікатором (викладачем) та переведення її в поле засвоєння знань комунікантом (студентом) через канал передачі інформації (навчальний процес) із використанням розроблених на попередньому етапі засобів комунікації, що забезпечують формування готовності та здатності суб'єктів спілкування (як викладача, так і студента) мобілізувати набуті знання, вміння, досвід і способи діяльності та поведінки для ефективного розв'язання завдань, які виникають у процесі їх життєдіяльності.

Процесуальний характер зазначеної взаємодії потребує використання форм і методів навчального процесу, спрямованих на активізацію роботи студентів із навчальною інформацією в аудиторний та позааудиторний час.

Однією із найважливіших проблем є напрацювання інструментарію практичної дидактики, що дає змогу викладачеві навчатися моделюванню педагогічного процесу і проектуванню результатів своєї діяльності, одним із яких, в т. ч., є формування соціально-комунікативної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. Викладач повинен уявляти собі як весь процес вивчення навчальної дисципліни, так і окремі його ланки, починаючи від конкретної теми і закінчуючи кожним заняттям. У кожній окремо взятій ланці представлення навчальної інформації має бути своя логіка щодо структури та досягнення очікуваного результату навчальної діяльності.

З дидактичною метою пропонуємо поділяти заняття на такі типи: вивчення нового матеріалу, комплексне застосування, узагальнення й систематизацію знань, комбіноване заняття, контрольньо-облікове, повторення нового матеріалу. Така класифікація сприяє усвідомленню й осмисленню блоку нової навчальної інформації та її закріпленню. Ці типи занять відображають основні етапи процесу навчання.

Конструкція ж занять, чи локальна технологія, – це система завдань для самостійної групової або колективної роботи і рівень взаємодії викладача та студентів. За таких умов “основна конструкція” – уявлення про основні форми організації навчального процесу – залишається незмінною, а постійно доповнюється певними “каркасами” з методів залежно від того, яку мету ставить перед собою педагог.

Відповідно процес формування викладачем проектувальної діяльності на основі навчальної інформації потребує використання теоретичних і практичних методів щодо набуття та застосування на практиці знань, умінь і навичок і формування на їх основі фахових знань у студентів.

Цілісний цикл фахової підготовки студентів ЗВО забезпечується використанням способів стимулювання, розвитку, контролю знань із боку викладача та самоконтролю.

З практичним використанням ІКТ пов'язаний новий вид пізнавальної активності студента. Його результатом є відкриття нових знань, розвиток самостійної пізнавальної діяльності того, хто вчиться, формування умінь і навичок самостійно поповнювати власні знання, здійснювати пошук і орієнтуватися у стрімкому потоці інформації. Інформаційні засоби дозволяють активізувати пізнавальну діяльність студентів; забезпечують позитивну мотивацію до навчання за допомогою інтерактивного діалогового гіпертексту та застосування різноманітних інтерактивних навчальних

програм (24hEnglish для трьох рівнів складності, LearningApps.org, Prezi.com та ін.). Викладач, що використовує ІКТ, здатний раціонально організувати навчальний процес і забезпечити високий ступінь його диференціації, удосконалити ефективність занять і контроль знань, умінь і навичок студента. Використання комп'ютерних навчальних програм під час вивчення іноземної мови дозволяє представити навчальний матеріал більш наглядно і доступно, ніж в усній формі [5].

Наведемо приклад додатка, використання якого на заняттях з англійської мови формує не лише мовленнєві навички студентів, але й сприяє розвитку соціально-комунікативної компетентності (рис. 1).

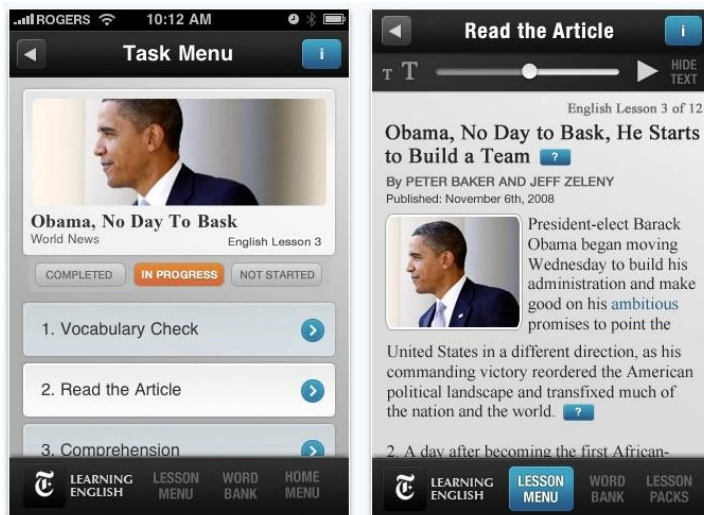

Рис. 1. Приклад додатка “Learning English With The New York Times”

Означений ресурс було розроблено авторитетним світовим ЗМІ – The New York Times “Learning English With The New York Times”. У програмі дванадцять уроків, які складаються з всесвітньовідомих статей. Кожен урок містить флеш-картки зі словами, завдання на читання статті та три словникові довідки.

Наступний додаток, “English at Work” (рис. 2), підійде майбутнім фахівцям, робота яких буде пов’язана з соціальною сферою життя, отже, високий рівень сформованості соціально-комунікативної компетентності є невід’ємною складовою їх фахової майстерності. Користувачі зможуть удосконалити як розмовні навички, так і навички ділового листування; поповнити словник новою лексикою і запам’ятати багато корисних фраз, які можуть зустрітися у професійній сфері.

Рис. 2. Приклад додатка “English at Work”

Розробники запевняють, що після чотирнадцяти уроків викладачеві вдасться покращити комунікативні здібності студентів, що в майбутньому сприятиме ефективній діловій комунікації, підготовці презентацій та переговорів.

“Words” (рис. 3), на думку редакції “Apple”, – краща освітня програма. З використанням цього додатка студентам вдасться поліпшити правопис і слухове сприйняття мови [11].

З огляду на наведені вище приклади вправ, можемо зробити висновок, що доцільне використання інтернет-додатків для навчання іноземної мови сприяє не лише розвитку лінгвістичної компетенції, а є важливим для формування соціально-комунікативної компетентності, оскільки вимагає від студентів застосування навичок ефективних комунікацій як самостійно, так і в груповій взаємодії.

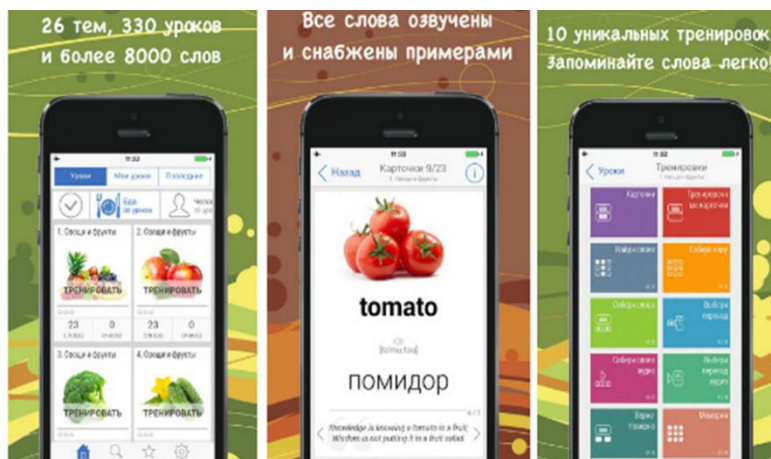

Рис. 3. Приклад додатка “Words”

Висновки та перспективи подальшого розвитку напрямку. Реалізація технології засвідчила, що оптимальний її характер визначається поєднанням технологічного та комунікативного підходів до її розробки. Використання викладачем інформаційно-комунікативних технологій адаптує освітній процес до професійних і соціальних змін, задовольняє потребу майбутніх фахівців у постійній обробці та аналізі інформаційних потоків.

Перспективу подальших досліджень у цьому напрямку вбачаємо в розширенні використання ІКТ для формування різних аспектів професійної компетентності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей на заняттях з англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Про вищу освіту: Закон України. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2000. № 1. С. 9–52.
2. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. Київ : Освіта, 1999. 351 с.
3. Коблянская Е. В. Психологические аспекты социальной компетентности: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / Санкт-Петербургский государственный университет, 1995. 210 с.
4. Ковальова О. А. Модель соціально-комунікативної компетентності. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. №11. С. 27–33.
5. Кравець О. Є., Свириденко І.М. Використання технології проектування навчального матеріалу в процесі дистанційного навчання іноземної мови на нефілологічних факультетах. *Інформаційні технології і засоби навчання: період. наукове електрон. видання*. 2017. Т. 60, № 4. С. 195-204. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/> (дата звернення: 3.09.2019).
6. Куницына В. Н. Социальный интеллект и социальная компетентность. *Теоретические и прикладные аспекты психологии*. 1995. № 1. С. 195–200.
7. Почепцов Г. Г. Теория комунікації. Київ : Видавничий центр “Київський університет”, 1999. 308 с.
8. Пушкар Т. М. Соціально-комунікативні компетенції в системі професійних компетенцій майбутнього вчителя-філолога. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Сер. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 6 (72). С. 217–223.
9. Ситник С. В. Роль соціально-комунікативної компетентності в управлінській взаємодії. *Наука і освіта*. 2008. № 3. С. 14–17.
10. Тимофеева О. Формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх судноводіїв як педагогічна проблема. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер. Педагогічні науки*. 2016. № 1. С. 171–185.

11. Top 10 програм для вивчення англійської мови. URL: <https://kibit.edu.ua/news/top-10-program-dlya-vivchennya-angl%D1%96jsko%D1%97-movi/> (дата звернення: 3.09.2019).
12. Шишов С. Е. Понятие компетенции в контексте качества образования. *Стандарты и мониторинг в образовании*. 1999. № 2. С. 30–34.
13. OECD: Program on International Student Assessment, 2000. – 3. *New Skills for the Learning Society*. – 238 p., p. 7.
14. Shandruk, S. I. ICT in professional preparation of teachers of English: Master program. *Наукові записки. Сер. Педагогічні науки. Кропивницький*. 2018. Вип. 166. С. 214–218.

Kravets Olena, Samborska Natalia. Social-communicative competence formation in students of non-philological departments by means of information and communication technologies.

Today we can speak with complete confidence about the formation of the global informational process. Information technologies have become the tool for creating global thinking; people feel to be the citizens not only of their own countries, but of the whole world. New information technology-based studying methodology is actively used in various educational institutions of varied forms and levels. Among the basic features of this study mode are absence of geographical boundaries and tolerance of considerable variations in the distance between the teacher and the learner.

The article deals with the problem of social-communicative competence formation in students of non-philological departments by means of information and communication technologies. The concept “Social-communicative competence” in the scientific literature, its components and the importance of its formation level for future specialists are analyzed. It’s proved that the well-formed level of social-communicative competence can influence the successful integration of a future specialist into educational and professional environment. The expediency of using information and communication technologies in foreign language classes as a motivating factor for learning is substantiated. The authors of the article have presented the adaptive technology of designing educational information with the use of information and communication technologies in the process of professional and pedagogical activity of the higher educational institution teacher at the foreign language lessons. The technology consists of three stages: the pre-communicative phase, the communicative phase and the post-communicative phase. Examples of information resources which can be used in foreign language classes to form the socio-communicative competence of non-philological students are given. It is noted that the prospect of further research in this area lies in expanding the use of ICT to form various aspects of the professional competence of future non-philological specialists in English lessons.

Keywords: social-communicative competence, information-communication technologies, future specialists of non-philological specialties, foreign language lessons.

REFERENCES

1. Закон України “Pro vyshchu osvitu” (2000). [Law of Ukraine “On Higher Education”]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*. Vol. 1, pp. 9–52. [in Ukrainian]
2. Zernetska O. V. (1999). Hlobalnyi rozvytok system masovoi komunikatsii i mizhnarodni vidnosyny. [Global development of mass communication systems and international relations]. Kyiv: Osvita [in Ukrainian].
3. Koblianskaia E. V. (1995). Psykholohycheskye aspekty sotsyalnoi kompetentnosti [Psychological aspects of social competence]: *dys. ... kand. psikh. nauk: 19.00.05 / Sankt-Peterburhskiyi gosudarstvennyi unyversytet* [in Russian].
4. Kovalova O. A. (2014). Model sotsialno-komunikatyvnoi kompetentnosti [Model of social and communicative competence]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti*. Vol. 11, pp. 27–33 [in Ukrainian].
5. Kravets O. Ye., Svyrydenko I.M. (2017). Vykorystannia tekhnolohii proektuvannia navchalnoho materialu v protsesi dystantsiinoho navchannia inozemnoi movy na nefilolohichnykh fakultetakh [Using of technology of designing educational material in the process of distance learning of foreign language at non-philological faculties]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia: period. naukove elektron. vydannia*. Vol. 60. No. 4. 195-204. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/> (Last accessed: 3.09.2019) [in Ukrainian]
6. Kunytsyna V. N. (1995). Sotsyalnyi yntellekt y sotsyalnaia kompetentnost [Social intelligence and social competence]. *Teoretycheskye y prykladnye aspekty psykholohyy*. 1. 195-200 [in Russian].
7. Pocheptsov H. H. (1999). Teoriia komunikatsii [Theory of communication]. Kyiv: Vydavnychiy tsentr “Kyivskiyi universytet” [in Ukrainian].

8. Pushkar T. M. (2013). Sotsialno-komunikatyvni kompetentsii v systemi profesiinykh kompetentsii maibutnoho vchytelia-filoloha [Socio-communicative competences in the system of professional competences of the future teacher-philologist]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Ser. Pedagogichni nauky*. 6 (72). 217–223 [in Ukrainian].

9. Sytnik S. V. (2008). Rol sotsialno-komunikatyvnoi kompetentnosti v upravlinskii vzaiemodii [The role of social-communicative competence in management interaction.]. *Nauka i osvita*. 3. 14–17 [in Ukrainian].

10. Tymofieieva O. (2016). Formuvannia sotsialno-komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh sudnovodiiv yak pedagogichna problema [Formation of social-communicative competence of future navigators as a pedagogical problem]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Ser. Pedagogichni nauky*. Vol. 1. pp. 171–185 [in Ukrainian].

11. Top 10 program dlia vyvchennia anhliiskoi movy, available at: <https://kibit.edu.ua/news/top-10-program-dlya-vivchennya-angl%D1%96jsko%D1%97-movi/> (Last accessed: 3.09.2019).

12. Shyshov S. E. (2019). Poniatyte kompetentsyy v kontekste kachestva obrazovaniia [The concept of competence in the context of the quality of education.]. *Standarty y monytorynh v obrazovanyu*. Vol. 2. pp. 30-34 [in Russian].

13. OECD: Program on International Student Assessment. (2000). *New Skills for the Learning Society*. Vol. 3. p. 7 [in English].

14. Shandruk S. I. (2018). ICT in professional preparation of teachers of English: Master program. *Naukovi zapysky. Ser. Pedagogichni nauky. Kropyvnytskyi*. Vol. 166, pp. 214–218 [in English].

УДК 378.032 – 014.6

Ольга Красовська

доктор педагогічних наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-1394-1374

завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти

Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука, Україна,

krasovskaoo@i.ua

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ДО МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Метою статті є дослідження ознак інноваційного середовища професійної підготовки майбутнього вчителя початкової освіти до мистецько-освітньої діяльності. Для розв'язання проблеми використано методи: науковий аналіз і синтез філософських, психолого-педагогічних, мистецтвознавчих джерел; психолого-педагогічне спостереження, анкетування, експертну оцінку для діагностики рівня сформованості предметної мистецької компетентності; педагогічний експеримент; вивчення та узагальнення практики діяльності закладів вищої освіти; методи математичної статистики. Середовище професійної підготовки майбутнього вчителя початкової освіти до мистецько-освітньої діяльності охарактеризовано рядом умов: наявністю емоційно-сприятливого клімату та взаємостосунків співпраці і співтворчості між викладачами і студентами; створенням атмосфери, наповненої духовно-просвітницьким художньо-мистецьким змістом; формуванням індивідуально-творчого стилю майбутньої професійної діяльності; запровадженням широкого спектру організаційних форм у поєднанні з інноваційними освітніми технологіями; оновленням матеріально-технічної бази та навчально-методичного забезпечення. Подальшого наукового пошуку потребує розроблення теоретико-методичного супроводу застосування інноваційних технологій у системі післядипломної педагогічної освіти; моделювання мистецько-освітнього простору навчальних закладів різних типів, просвітницької діяльності в художньо-педагогічній галузі.

Ключові слова: професійна підготовка, інноваційне педагогічне середовище, вчителі початкової школи, мистецько-освітня діяльність.

Красовская Ольга. Результаты проектирования инновационной среды профессиональной подготовки будущего учителя начального звена к художественно-образовательной деятельности